

KANCELARIA SENATU

BIURO KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

BKS/DPK/134/28451/13 WW

Warszawa, dnia 5 czerwca 2013 r.

Nr: 28451	Data wpływu 22 października 2012 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 22 maja 2013 r.

EMERYTURY I RENTY

TEMAT

**WALORYZACJA EMERYTUR I RENT
BYŁYCH ŻOŁNIERZY ZAWODOWYCH**

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja indywidualna

Stanisław W.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Zmienić zasady przeprowadzania waloryzacji emerytur i rent wojskowych z cenowej na płacową (uposażeniową).

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJE:

Autor petycji - emeryt wojskowy wnosi o podjęcie inicjatywy ustawodawczej mającej na celu zmianę zasady przeprowadzania waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych dla byłych żołnierzy zawodowych z cenowej na płacową (uposażeniową).

Wnoszący petycję podkreśla, że prawo do świadczenia emerytalnego nabył na mocy ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 1994 r. Nr 10, poz. 36 ze zm.) z określonym mechanizmem jego waloryzacji, co w rozumieniu art. 64 ust. 2 konstytucji, jest prawem majątkowym.

Jak podaje autor petycji „zarówno emeryci wojskowi, jak i żołnierze zawodowi, pozostający w służbie w dniu wejścia w życie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (*ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, określa m.in. zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym i zasady ustalania składek na ubezpieczenia społeczne oraz podstawy ich wymiaru, weszła w życie z dniem 1 stycznia 1999 r.*) nie zostali objęci powszechnym system emerytalno-rentowym, który pierwotnie obejmował wyłącznie żołnierzy zawodowych, którzy podjęli służbę wojskową po wejściu w życie zmienionego systemu ubezpieczeń. Oznaczało to, że zarówno emeryci wojskowi, jak i żołnierze zawodowi pozostali w systemie zaopatrzeniowym, do którego ostatecznie zostali włączeni wszyscy żołnierze zawodowej służby na skutek uchylecia powołanych wyżej regulacji z dniem 1 października 2003 r. (ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. - Dz. U. Nr 166, poz. 1609)”.
Na mocy postanowień ustawy z 23 lipca 2003 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw wszyscy żołnierze zostali objęci zaopatrzeniowym systemem emerytalnym, zachowanym dotychczas tylko dla tych żołnierzy, którzy byli w służbie przed 1 stycznia 1999 r. Ci, którzy wstąpili do służby po tej dacie - byli objęci powszechnym systemem ubezpieczeń społecznych.

Według autora petycji ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jak wynika z jej tytułu, dotyczy osób objętych systemem ubezpieczeń emerytalno-rentowych, w tym żołnierzy zawodowych, którzy podjęli służbę wojskową po wejściu jej w życie (*po 1 stycznia 1999 r.*) i to dla nich ustawodawca wprowadził przepis nowej normy zawarty w art. 159 pkt 1 (*od 1 stycznia 1999 r. emerytury*

i renty wojskowe podlegają waloryzacji na zasadach i w terminach zawartych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS).

Jak uzasadnia swój wniosek autor petycji „żaden przepis prawny normujący wejście w życie reformy systemu ubezpieczeń społecznych nie dotyczy mojej osoby”.

W ocenie autora petycji, odpowiedzi rządu na wnioski, skargi i interpelacje poselskie twierdzące, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 20 grudnia 1999 r. (**sygn. akt K 4/99**) - *dotyczy zmiany sposobu waloryzacji świadczeń wojskowych* - uznający, że „art. 159 pkt 1 ustawy emerytalnej, jako zgodny z art. 2 konstytucji, odnosi się do sytuacji osób, które przed nowelizacją ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin były już świadczeniobiorcami, jest stwierdzeniem nieuprawnionym. Taka interpretacja bez rozróżniania, kogo i czego wyrok Trybunału dotyczy jest bezrefleksyjna”.

Ponadto według autora petycji „bezrefleksyjne podpieranie się przez organy władzy administracyjnej i sądy rozpoznające środki odwoławcze wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego (sygn. akt K 4/99) jest tylko własną pozaprawną interpretacją prawa i niejasności wynikających z tego prawa, bez powierzenia ich wyjaśnienia przez Sąd Najwyższy w trybie przepisów Kpc o rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego, od czego uchylają się sądy apelacyjne (art. 390 Kpc)”.

Autor petycji przywołuje artykuł Krzysztofa Ślebzaka, opublikowany w *Wojskowym Przeglądzie Prawniczym* w 2009 r.: „pozostawienie art. 6 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, odsyłającego do ustawy o emeryturach i rentach z FUS prowadzi do nieuzasadnionego objęcia żołnierzy zawodowych i emerytów wojskowych dwoma systemami zabezpieczenia społecznego: zaopatrzeniowym w zakresie nabycia prawa do świadczenia oraz ubezpieczeniowym w zakresie jego waloryzacji. Taka sytuacja jest niedopuszczalna”.

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004 r. Nr 8, poz. 66 ze zm.) w art. 1-2 stanowi, że żołnierzom zwolnionym z zawodowej służby wojskowej przysługuje z budżetu państwa, na zasadach określonych w ustawie, zaopatrzenie emerytalne z tytułu wysługi lat (emerytura wojskowa) lub w razie całkowitej niezdolności do służby (wojskowa renta inwalidzka), a członkom ich rodzin przysługuje wojskowa renta rodzinna - w razie śmierci żywiciela.

Na mocy art. 5 podstawę wymiaru emerytury lub renty inwalidzkiej stanowi uposażenie należne żołnierzowi zawodowemu w ostatnim miesiącu pełnienia zawodowej służby wojskowej.

Zgodnie z art. 6 emerytury i renty oraz podstawy ich wymiaru podlegają waloryzacji na zasadach i w terminach przewidzianych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Do 31 grudnia 1998 r. emerytury i renty wojskowe podlegały waloryzacji w takim samym stopniu i terminie, w jakim następował wzrost uposażenia zasadniczego żołnierzy zawodowych pozostających w służbie i zajmujących analogiczne stanowiska. Od dnia 1 stycznia 1999 r. świadczenia wojskowe waloryzowane są na zasadach powszechnych zgodnie z wymienionym wyżej art. 6.

Zgodnie z **ustawą z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych** (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), przy ustalaniu prawa do emerytury i renty, obliczaniu ich wysokości uwzględnia się okresy składkowe i nieskładkowe. Warunkiem nabycia uprawnień do świadczeń długoterminowych jest odpowiedni okres pozostawania w ubezpieczeniu składkowym i nieskładkowym.

Art. 88–94 stanowią o waloryzacji świadczeń. Emerytury i renty podlegają corocznie waloryzacji od dnia 1 marca, która polega na pomnożeniu kwoty świadczenia i podstawy jego wymiaru przez wskaźnik waloryzacji.

Waloryzacji podlega kwota świadczenia i podstawa jego wymiaru w wysokości przysługującej ostatniego dnia lutego roku kalendarzowego, w którym się przeprowadza waloryzację. Obejmuje ona emerytury i renty przyznane przed terminem waloryzacji.

Wskaźnik waloryzacji to średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w poprzednim roku kalendarzowym zwiększony o co najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku kalendarzowym. Wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych jest średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów albo średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, jeżeli jest on wyższy od wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów. Zwiększenie wskaźnika waloryzacji, o co najmniej o 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia, jest corocznie przedmiotem negocjacji, w ramach Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno–Gospodarczych, przeprowadzanych w czerwcu, w roku poprzedzającym waloryzację.

Na mocy **Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 lipca 2012 r. w sprawie wysokości zwiększenia wskaźnika waloryzacji emerytur i rent w 2013 r.** (Dz. U. 2012 r. poz. 831) wysokość zwiększenia wskaźnika waloryzacji, ustalono na poziomie 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku kalendarzowym.

Zgodnie z art. 89 ust. 6 ustawy o emeryturach i rentach z FUS **Minister Pracy i Polityki Społecznej** w dniu 13 lutego 2013 r. wydał komunikat **w sprawie wskaźnika waloryzacji emerytur i rent w 2013 r.** (M. P. 2013 r. poz. 78). Z komunikatu wynika, że wskaźnik waloryzacji emerytur i rent w 2013 r. wynosi 104,0%.

Zmiana wysokości emerytur i rent w ramach waloryzacji następuje z urzędu. Jeżeli wypłatę świadczenia wstrzymano, a następnie wznowiono uwzględnia się wszystkie kolejne waloryzacje w tym dodatkowe, przypadające w okresie wstrzymania wypłaty.

PRACE LEGISLACYJNE:

W VII Kadencji Senatu - Stowarzyszenie Ojczyzna Zbiorowy Obowiązek, Zarząd Główny w Warszawie wraz 118 osobami popierającymi petycję, oraz osoba fizyczna i 53 osoby popierające - wniosły petycję w sprawie zmiany zasad waloryzacji rent i emerytur byłych żołnierzy zawodowych z cenowej na płacową (P-05/09).

Petycja była rozpatrywana przez Komisję Praw Człowieka, Praworządności i Petycji w dniu 15 października 2009 r. Senatorowie po przeprowadzeniu dyskusji postanowili nie podejmować dalszych prac nad tym zagadnieniem.

DZIAŁANIA POWIĄZANE:

Ustawa z dnia 13 stycznia 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r., poz. 118) wprowadziła od 1 marca 2012 r. waloryzację kwotową, podwyższenie emerytur i rent w jednakowej wysokości - 71 zł miesięcznie dla wszystkich świadczeniobiorców.

Waloryzacja kwotowa miała na celu zminimalizowanie skutków kryzysu dla osób o niskich dochodach. Decyzję o zmianie zasad waloryzacji oparto na zasadzie solidarności społecznej uznając, że wszyscy powinni ponosić koszty kryzysu, a najmniej wydatkami powinni być obciążeni najubożsi emeryci i renciści. Przejściowa metoda waloryzacji wynikała nie tylko z chęci chronienia osób z niższymi świadczeniami, ale też z faktu, że w budżecie państwa nie było dodatkowych środków na działania osłonowe dla ich ochrony.

Kwotowa waloryzacja dotyczyła również świadczeń rolników, wojskowych i służb mundurowych, świadczeń pozaubezpieczeniowych tj. rent: socjalnych, kombatanckich, inwalidów wojennych i wojskowych, nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych, emerytur pomostowych, zasiłków i świadczeń przedemerytalnych.

Trybunał Konstytucyjny kilkakrotnie rozpatrywał zagadnienie waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych, w tym wojskowych:

- wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 20 grudnia 1999 r. (**sygn. akt K 4/99**), w którym Trybunał orzekł, że art. 159 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zmieniający przepis art. 6 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (*zmiana sposobu waloryzacji świadczeń wojskowych*) jest zgodny z art. 2 Konstytucji RP.

W uzasadnieniu orzeczenia Trybunał w odniesieniu do praw nabytych stwierdził, że ochrona tych praw nie ma charakteru absolutnego. Możliwe są odstępstwa od niej, przy czym ocena dopuszczalności odstępstwa może być dokonana na tle konkretnej sytuacji, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności. Uzasadnieniem naruszenia zasady ochrony praw nabytych może być w szczególności potrzeba zapewnienia realizacji innej wartości istotnej dla systemu prawnego, choćby nie była ona wprost wyrażona w przepisach konstytucyjnych.

Zdaniem Trybunału mimo zmiany przepisów istota instytucji przystosowującej wartość świadczeń emerytalno-rentowych do spadku siły nabywczej pieniądza, w którym wypłacane są świadczenia, nie została naruszona. Innymi słowy - w rozpatrywanej sprawie nie doszło do pozbawienia uprawnienia do waloryzacji świadczeń, ale jedynie do zmiany metody waloryzowania ich wysokości.

Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie podkreślał znaczenie stabilności przepisów emerytalno-rentowych, zaznaczając, iż ustawodawca ma prawo do modyfikowania także opartych na tych przepisach praw słusznie nabytych. Może to mieć miejsce zwłaszcza w sytuacji przeobrażeń społecznych i gospodarczych. W przypadku kompleksowych i głębokich reform, takich jak wprowadzona w 1999 r. reforma emerytalno-rentowa, wewnętrzna spójność i sprawiedliwość nowego systemu uzasadniać może modyfikację przyznanych wcześniej uprawnień. Odnosi się to zwłaszcza do ujednoczenia unormowania mającego dotyczyć wszystkich objętych nim osób.

Zdaniem Trybunału w kontekście zmian w systemie waloryzacji emerytur i rent oraz przejścia w systemie powszechnym w 1995 r. na "waloryzację cenową", prawa emerytów "służb mundurowych" mogły być traktowane, jako grupowy przywilej. Przy kompleksowej i gruntownej zmianie systemu ubezpieczeń społecznych zasada równości uzasadnia modyfikację sfery dotychczasowych uprawnień chyba, że miałyby one uzasadnienie w treści obowiązujących przepisów konstytucyjnych, co nie ma miejsca w omawianej sprawie.

Z uwagi na głęboką reformę całego systemu emerytalnego, potrzebę zachowania wewnętrznej sprawiedliwości i spójności systemu oraz kryzys w finansowaniu ubezpieczeń społecznych, Trybunał nie dopatrywał się niezgodnego z ustawą zasadniczą arbitralnego ograniczenia ochrony praw nabytych, stanowiącej element zasady państwa prawnego.

- wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 19 grudnia 2012 r., wydany po rozpoznaniu połączonych wniosków Prezydenta (**sygn. akt. K 9/12**) i RPO (**sygn. akt K 10/12**), uznano,

że waloryzacja kwotowa świadczeń zabezpieczenia społecznego w 2012 r. jest zgodna z konstytucją.

Trybunał stwierdził, że waloryzacja nie musi zawsze w sposób matematyczny odzwierciedlać zmiany siły nabywczej świadczeń na skutek inflacji. Waloryzacja kwotowa, nie stanowi konstytucyjnie nadmiernej ingerencji w proporcję pomiędzy wysokością opłacanych składek a wysokością świadczeń, a przez to nie narusza istoty prawa do zabezpieczenia społecznego. Ze względu na to, że ustawodawca ma znaczną swobodę w kształtowaniu mechanizmu waloryzacyjnego, Trybunał nie jest kompetentny by ocenić, czy ustawodawca przyjął najbardziej trafne rozwiązania prawne w przedmiocie waloryzacji. Ocena należy do wyborców, przed którymi parlament ponosi odpowiedzialność polityczną.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia zasady ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego prawa, Trybunał stwierdził, że ustawa wprowadzająca waloryzację kwotową jest ustawą epizodyczną (incydentalną), która zmieniła mechanizm waloryzacji świadczeń w 2012 r. Zakwestionowane przepisy ani nie wyłączyły waloryzacji, ani nie dezaktualizują zasady ubezpieczenia społecznego, według której wysokość świadczeń emerytalno-rentowych zależna jest od sumy odprowadzonych składek.

Trybunał dokonując kontroli kwestionowanych przepisów z zasadą sprawiedliwości społecznej brał pod uwagę cel ustawy, sytuację materialną osób pobierających świadczenia z zabezpieczenia społecznego i stan finansów publicznych. Trybunał uznał, że wprowadzona w 2012 r. waloryzacja kwotowa była zgodna z zasadą sprawiedliwości społecznej, ponieważ jej celem było zahamowanie tendencji spychania najuboższych emerytów i rencistów oraz osób pobierających świadczenia z zabezpieczenia społecznego w sferę ubóstwa, w tym skrajnego.

Sąd Najwyższy także analizował sprawy waloryzacji emerytur i rent wojskowych:

- wyrok z dnia 1 września 2010 r., (**sygn. akt II UK 97/10**), w którym Sąd Najwyższy uznał, że mechanizm waloryzowania świadczeń emerytalno-rentowych określony w art. 6 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, w brzmieniu nadanym przez art. 159 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ma zastosowanie także do świadczeń, do których prawo powstało przed 1 stycznia 1999 r.

W uzasadnieniu wyroku sąd przywołał wymienione wyżej orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego (*sygn. akt K 4/99*), przypomniał, że poprzez zmianę sposobu waloryzacji przysługujących świadczeń (ich podwyższania), zachowującą instytucję przystosowania ich wartości do siły nabywczej pieniądza, nie dochodzi ani do pozbawienia prawa do świadczeń

emerytalno-rentowych, ani wyłączenia ich waloryzacji, a jedynie zmodyfikowania na przyszłość mechanizmu ich waloryzowania.

Z uzasadnienia Sądu Najwyższego wynika także, że ustawa o emeryturach i rentach z FUS nie zmodyfikowała sposobu waloryzacji wojskowych emerytur i rent z mocą wsteczną, ale na przyszłość, a sam mechanizm (metoda) podwyższania ustalonych już świadczeń nie jest równoznaczny z prawem do waloryzacji i nie jest jego istotą.

- w wyroku Sądu Najwyższego z 28 października 2010 r. (**sygn. akt II UK 109/10**), orzeczono, że ustawa z 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS zmodyfikowała z 1 stycznia 1999 r. zarówno wysokość świadczeń emerytalnych żołnierzy zawodowych przyznanych przed 1 stycznia 1999 r. poprzez ich podwyższenie wskaźnikiem dodatkowej waloryzacji, jak i zasady waloryzacji na przyszłość. Brak przepisu intertemporalnego (*przejęciowego*), który stanowiłby o zachowaniu dotychczasowego mechanizmu waloryzacji emerytur wojskowych do świadczeń, do których prawo zostało nabyte przed 1 stycznia 1999 r., wskazuje, że art. 6 ustawy z 1972 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych w nowej wersji ma zastosowanie także do świadczeń, do których prawo powstało przed tą datą.

Dostosowanie po 1 stycznia 1999 r. mechanizmów waloryzacji emerytur wojskowych do powszechnych, jednolitych i równych dla wszystkich ubezpieczonych reguł waloryzowania świadczeń emerytalno-rentowych nastąpiło w drodze uprawnionej ingerencji ustawodawcy, który nie naruszył tzw. ekspektatyw (*praw tymczasowych*) maksymalnie ukształtowanych, do jakich nie zalicza się stosowania na przyszłość mechanizmów waloryzowania świadczeń. Tego typu mechanizmy mogą być, legislacyjnie modyfikowane z mocą *ex nunc* (*od zaraz*). Ustawodawca nie tylko był legitymowany, ale nawet zobowiązany do realizacji zawartej w art. 32 ust. 1 Konstytucji RP zasady równości wobec prawa wszystkich obywateli znajdujących się w podobnej sytuacji prawnej (posiadających status emeryta), a w szczególności do zapewnienia zasady równości wszystkich ubezpieczonych niezależnie od systemu ubezpieczeń (zaopatrzeniowego lub powszechnego), któremu podlegają. W takim postrzeganiu normatywnym, określona data zakończenia służby wojskowej i uzyskanie uprawnień z wojskowego zaopatrzenia emerytalnego nie jest usprawiedliwionym kryterium różnicowania wojskowych uprawnień zaopatrzeniowych dla utrzymania korzystniejszego mechanizmu waloryzacji "starszych" emerytur wojskowych w porównaniu do tego samego typu świadczeń, które uprawnieni nabywają po 1 stycznia 1999 r. i które następnie miałyby podlegać mniej korzystnym sposobom waloryzacji”.

Interpelacja poselska adresowana do ministra: pracy i polityki społecznej oraz obrony narodowej w sprawie emerytur wojskowych. W odpowiedzi na interpelację (*nr 3398*

z 23 kwietnia 2012 r.) resort obrony stwierdził, że zawsze czynił starania o zabezpieczenie właściwych rozwiązań i utrzymanie stabilności wojskowego systemu emerytalnego. Jednak w świetle sytuacji finansowej kraju i stosowania reguł waloryzacji cenowej wobec świadczeń emerytalnych z powszechnego systemu emerytalnego, przywrócenie waloryzacji uposażeniowej wydaje się obecnie niemożliwe do spełnienia.

INFORMACJE DODATKOWE:

Z dniem 1 stycznia 2013 r. weszła w życie **nowelizacja ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin**, dokonując zmian w systemie emerytalnym. Zmiany obejmują żołnierzy przyjętych do służby po dniu 31 grudnia 2012 r. Należą do nich m.in.: wydłużenie służby z dotychczas wymaganych 15 lat, do co najmniej 25 lat oraz wprowadzenie, jako przesłanki łącznej ze stażem, wymagania ukończenia 55 lat, jako wieku uprawniającego do przejścia na emeryturę.

Od 1 stycznia 2013 r., po nowelizacji **ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych**, wprowadzono stopniowe podwyższanie wieku emerytalnego dla kobiet i mężczyzn do poziomu 67 lat. Nowe regulacje objęły kobiety urodzone po 31 grudnia 1952 r. oraz mężczyzn urodzonych po 31 grudnia 1948 r.

Komisja Krajowa NSZZ "Solidarność" złożyła do Trybunału Konstytucyjnego wnioski o zbadanie zgodności przepisów ustawy z Konstytucją (**sygn. akt. K 43/12**) - sprawa połączona jest z wnioskiem grupy posłów na Sejm (**sygn. K 45/12**) oraz Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych (**sygn. K 46/12**).

REKOMENDACJE BIURA:

Waloryzowanie emerytur i rent polega na zwiększaniu nominalnej wysokości tych świadczeń z powodu utraty ich realnej wartości wynikającej głównie z inflacji.

Waloryzacja emerytur i rent wojskowych powiązana ze wzrostem uposażeń żołnierzy zawodowych obowiązywała w latach 1994-1998. Od 1 stycznia 1999 r. świadczenia te waloryzowane są na zasadach powszechnych określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zastąpienie waloryzacji uposażeniowej waloryzacją cenową było przedmiotem analizy Trybunału Konstytucyjny, który (w wyroku z 20 grudnia 1999 r. - sygn. akt K 4/99) stwierdził, że art. 159 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest zgodny z art. 2 Konstytucji. W ocenie Trybunału emeryci i renciści wojskowi, nie zostali pozbawieni uprawnienia do waloryzacji świadczeń, ale jedynie do zmiany zasady ich

podwyższania. Naruszenie oczekiwań co do przewidywanego poziomu przyszłych świadczeń nie stanowi samo przez się naruszenia prawa do waloryzacji.

Analizując wniosek petycji warto podkreślić, że w wyniku nowelizacji ustawy o emeryturach i rentach z FUS w 2007 r. przywrócona została coroczna waloryzacja emerytur i rent począwszy od 1 marca 2008 r. Wskaźnik waloryzacji wynosi nie mniej niż średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w poprzednim roku kalendarzowym zwiększony, o co najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku kalendarzowym.

W zakresie waloryzacji świadczeń nastąpiły zmiany uwzględniające interesy osób je pobierających, gdyż przede wszystkim przywrócono coroczną podwyżkę. Ponadto, metoda ustalania wskaźnika waloryzacji świadczeń służy nie tylko zachowaniu ich siły nabywczej, w relacji do kosztów utrzymania (waloryzacja cenowa), ale również zapewnia ich realny wzrost powyżej inflacji i tym samym umożliwia emerytom i rencistom udział we wzroście gospodarczym (uwzględnienie w formule waloryzacji realnego wzrostu wynagrodzeń). Zatem emerytom i rencistom zagwarantowano, że ich świadczenia są podwyższane w taki sposób, aby nie traciły swej siły nabywczej w relacji do kosztów utrzymania, a w miarę możliwości finansowych budżetu państwa i Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - realnie wzrastały.

Mając na względzie powyższe informacje oraz uwzględniając konieczność zapewnienia równowagi finansów publicznych, Biuro nie rekomenduje podejmowania prac nad wnioskiem petycji.

OPRACOWAŁA

Wanda Wójtowicz

DYREKTOR

Anna Pomianowska-Bąk